

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 93. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius02val-shoot-idm139771561931600/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Grundlag for Palladius' Skrift, finder jeg i følgende Fejl-læsning. I 21. Bøn staar: *der som jeg kommer oc indflyer til dig; met it wtuilactigt haab*; her vil enhver sikkert opfatte „komme til dig“ og „fly ind til dig“ som en tautologisk Oversættelse; men den tyske Text har: *der ich in der unzuweyfenlichen hoffnung also zu dir flehende komme*. Tautologien skyldes altsaa, at Palladius har læst *fliehende* „flyende“ for *flehende* „bedende“.

Naar jeg har ment det nødvendigt at give en saa udførlig Dokumentation for at vise, at Grundlaget for Palladius' Skrift er en tysk Oversættelse, ikke en latinsk Original, er det, fordi man havde al Grund til at tro, at hvad Palladius selv udtaler om Grundlaget for sin Bearbejdelse, ikke blot var autentisk, men rigtigt. Det er da ogsaa alle Palladius-Biografer og -Bibliografer gaaet ud fra uden nærmere at undersøge Forholdet.¹ Men hvad er da Aarsagen til, at Palladius kalder de tyske Smaaskrifter „to lange Latins Bønner“. Jeg kan ikke finde anden Forklaring, end at dette er en Korthed i Udtrykket; han har ment det urigtigt at betegne dem som tyske, da jo selve de tyske Titler angiver, at Bønnerne er skrevet „in Welsch“, „in Italianischer sprach“; det er dette han har villet sammenfatte i Udtrykket „Latins Bønner“. Thi, at Biskoppen har villet give det Udseende af, at han som Grundlag for sin Bearbejdelse har benyttet den vælske Original, ikke en tysk Oversættelse, er der ikke nogen som helst Grund til at tro.

II.

Grundlaget — og Enegrundlaget — for Palladius' Mærkelige Bønner er altsaa Ochino's to Skrifter *Ain Christlichs schöns und trostlichs Bett* og *Von der Hoffnung aines Christlichen gemüts*. Af det første Skrift kendes tre Udgaver: 1. den ovenfor nævnte, trykt i Augsburg, uden Aarstal, 2. en Udgave, der er indføjet i Ochino's Skrift „Ain Ge-

¹ Se saaledes *N. M. Petersen*, *Literaturhistorie* II, 1854, S. 239 og *Chr. Bruun*, *Palladius-Biografi*, *Danske Samlinger* I, 1865—66, S. 161.

sprech der flaischlichen vernunft" 1546, hvor det er betitlet *ain kurtze Ainlaltung, wie man sich im Gebet üben solle*, og 3. en italiensk Udgave, der er tilføjet i en yngre samlet Udgave af Ochino's „Prediche“. Af det andet Skrift kendes kun den ovenfor citerede Udgave, trykt i Augsburg 1547. En Udgave, der sammenfatter de to Skrifter, findes ikke. Muligvis har Palladius da, eller den, fra hvem han har faaet Skrifterne, selv sammenhæftet dem, — i saa Fald er det sandsynligt, at det Exemplar af de to Skrifter, der findes paa det kgl. Bibliothek, just er det, Palladius har benyttet. I Tidens Løb er Hæftningen da løsnet, og ved Omhæftningen er det sidste Skrift sat først (Jævnf. Noten foran S. 87). — At Skrifterne ikke blot er trykt, men ogsaa forfattet i Augsburg, anser Ochino's Biograf Karl Benrath for at være udenfor Tvivl. Men heraf følger, at Grunden til, at vi ikke kender italienske Udgaver af Skrifterne (før end i en sen Samlings-Udgave) er den, at de ikke har existeret. I Oktober 1545 kom Ochino — efter lang Tids Omflakken — til Augsburg. Her opnaar han i December en Stilling som Præst for den vælske reformerte Menighed. Sine Prædikener holder han paa Italiensk, det eneste Sprog han kunde, men han lader dem udkomme paa Tysk: „in Welsch gepredigt vnd verteütscht“, staaer der paa Titelbladet af den Prædikensamling, han 1546 udgav i Augsburg; paa samme Maade bør man sikkert opfatte Udtrykket „in Welsch beschriben vnd verteütscht“, som findes paa Titelbladet til „Ain Chrislichs Bett“, og vistnok ogsaa Udtrykket „kurtz verschiner zeit in Italianischer sprach . . . gestellt“ paa Titelbladet til „Von der Hoffnung“. Disse Skrifter er, ligesom de Prædikener, Ochino holdt i Augsburg, saa snart de var nedskrevne, bleven oversat og udgivet paa Tysk. At de skulde være oversat til Latin, er der al Grund til at betvivle. Sandsynligheden taler da for, at Palladius af gode Grunde ikke har kunnet uddrage sine Mærkelige Bønner af „Latins Bønner“.